

**Beretning for 2006 om vurdering og
anerkendelse af udenlandske
uddannelseskvalifikationer m.v.**

Indhold

1. Resumé	3
Om beretningen	4
2. Anerkendelse med henblik på ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse	6
CIRIUS' vurderinger.....	6
Gymnasiale/adgangsgivende eksaminer	12
Uddannelsesinstitutionernes afgørelser	13
Klager over meritafgørelser – Kvalifikationsnævnet	15
National handlingsplan for anerkendelse.....	17
Integration og anerkendelse af realkompetence	19
Internationalt samarbejde	22
3. Anerkendelse med henblik på lovregulerede erhverv	25
Introduktion	25
Erhverv og myndigheder	25
De kompetente myndigheders praksis for anerkendelse	27
Udvikling af procedurer og standarder	32

1. Resumé

Undervisningsministeriet afleverede i 2006 en dansk **handlingsplan** for anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer og studieperioder som led i den danske status til Bologna-ministtermødet i London maj 2007¹. Handlingsplanen konstaterer, at Danmark lever op til intentionerne og principperne i Lissabonkonventionen om anerkendelse², men peger på to områder, hvor anerkendelsesprocessen kan forbedres: samarbejdet mellem de ansvarlige for henholdsvis anerkendelse og kvalitetssikring, og uddannelsesinstitutionernes klagevejledning i forbindelse med merit for udenlandsk uddannelse.

Der blev i 2006 udstedt 1.008 **vurderinger fra CIRIUS**, 6 procent flere end i 2005. Ansøgerne kommer i stigende omfang fra EU/EØS-landene, bl.a. Sverige. CIRIUS har f.eks. hjulpet flere kommuner med vurdering af svenske sundhedsuddannelser med henblik på ansættelser som social- og sundhedsassistenter. 14 procent af CIRIUS' vurderinger i 2006 vedrørte sundhedsuddannelser, og andelen har været stigende.

Det tog i gennemsnit 29 dage at få en vurdering fra CIRIUS i 2006. 59 procent af vurderingerne blev gennemført på mindre end en måned, 91 procent på mindre end to måneder. CIRIUS' svartjeneste for uddannelsesinstitutioner behandlede desuden 430 henvendelser om vurderingen af konkrete udenlandske eksamensdokumenter med henblik på optagelse. 79 procent af dem blev besvaret samme dag, de øvrige inden for en eller to dage.

CIRIUS har gennemført en spørgeskemaundersøgelse af de videregående **uddannelsesinstitutioners praksis** vedrørende anerkendelse. Institutionernes svar tyder på, at de fleste har et godt beredskab til anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer.

Kvalifikationsnævnet modtager fortsat få klager over meritafgørelser vedrørende udenlandske uddannelseskvalifikationer. I perioden 1. oktober 2005 til 30. september 2006 blev der indbragt 5 klagesager for nævnet. På baggrund af den nævnte handlingsplan for anerkendelse vil der ske en øget indsats for at sikre, at uddannelsesinstitutionerne vejleder om klageadgangen.

¹ Bologna-processen er et samarbejde mellem p.t. 45 europæiske lande om at skabe et fælles europæisk område for videregående uddannelse.

² Europarådets og UNESCO's konvention af 11. april 1997 om anerkendelse af kvalifikationer inden for de videregående uddannelser i Europaregionen.

Undervisningsministeren fremsatte i november 2006 forslag til ændring af lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v. (L 97). Lovændringen går primært ud på at udvide adgangen til at klage over meritafgørelser for at sikre bedre mulighed for meritoverførsel og en mere ensartet praksis på området.

For at sikre bedre udnyttelse af borgernes samlede kompetencer, uanset hvordan og hvor de er opnået, fremsatte undervisningsministeren i 2006 forslag om at udvide mulighederne for at få godskrevet **realkompetence** inden for visse danske uddannelser ved hjælp af individuel kompetencevurdering (L 94), herunder muligheden for at klage til Kvalifikationsnævnet over uddannelsesinstitutioners afgørelser i den forbindelse. Samtidig er der sket fremskridt i udbredelsen af tilbud om realkompetenceafklaring gennem kommuner, jobcentre, sprogcentre, uddannelsesinstitutioner m.fl. og med hensyn til at skabe bedre samspil mellem realkompetenceafklaring og CIRIUS' vurderingsvirksomhed.

Internationalt deltager Danmark fortsat aktivt i europæisk og nordisk samarbejde på grundlag af Lissabon-konventionen. Det nordiske anerkendelsesnetværk, NORRIC, har afsluttet en række projekter og søgt Nordisk Ministerråds støtte til en ny treårsperiode med årlige seminarer, løbende vidensdeling m.v.

Inden for **de lovregulerede erhverv** traf danske myndigheder 1.594 afgørelser om autorisation af personer med udenlandske kvalifikationer (september 2005 - august 2006). I de fleste tilfælde var afgørelsen en umiddelbar godkendelse: 77 procent (mod 71 procent i perioden før). Umiddelbare og midlertidige/betingede godkendelser udgjorde tilsammen 95 procent (94 pct. i perioden før). Det samlede antal afgørelser var 21 procent højere end året før – en stigning, som dog navnlig skete inden for maritime erhverv, hvor erhvervsudøvelsen foregår på skibe i international fart.

Folketinget vedtog i februar 2007 lov nr. 123, der sigter mod at implementere direktiv 2005/36/EF om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer og forenkle autorisationsreglerne for de lovregulerede erhverv.

Om beretningen

Efter Lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v. afgiver undervisningsministeren ved årets slutning en beretning til Folketinget om vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v. (jf. lovbekendtgørelse nr. 74 af 24. januar 2003).

Beretningen behandler

- det generelle anerkendelsesområde, dvs. anerkendelse med henblik på ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse, herunder Kvalifikationsnævnets behandling af klagesager vedrørende merit (kapitel 2)
- det lovregulerede område, dvs. anerkendelse med henblik på adgang til at udøve erhverv, hvor der kræves autorisation og lignende, herunder samspillet mellem CIRIUS og de kompetente myndigheder (kapitel 3).

I hvert kapitel gøres der dels statistisk rede for, hvilken brug der gøres af ordningen, dels beskrives den kvalitative udvikling med vægt på, hvordan adgangen til hurtig og fair anerkendelse løbende søges forbedret.

2. Anerkendelse med henblik på ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse

CIRIUS' vurderinger

CIRIUS foretager vurderinger, som kan bruges på arbejdsmarkedet (med undtagelse af de lovregulerede erhverv, jf. kapitel 3), i uddannelsessystemet og generelt til afklaring og vejledning.³

CIRIUS udstedte i årets løb 1.008 vurderinger⁴, hvilket var lidt flere end i 2005 (+6,2 pct.). Tabel 1 nedenfor viser udviklingen i antallet af afsluttede sager fordelt på, hvordan sagerne blev behandlet. Der indkom i årets løb 1.231 ansøgninger om vurdering, hvilket var næsten uændret i forhold til året før (+0,8 %).

Tabel 1: CIRIUS' behandling af vurderingsansøgninger (sager afsluttet 2001-2006)

Status for afsluttede sager	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Ændring seneste år
Vurdering afsluttet	791	989	1.282	1.263	949	1.008	59 6,2%
Besvaret ved information/vejledning	0	23	60	64	59	38	-21 -35,6%
Videresendt eller henvist	170	104	27	35	23	14	-9 -39,1%
Behandling afvist	37	40	18	30	43	29	-14 -32,6%
Ansøgning trukket tilbage	0	0	3	3	4	8	4 100%
Henvist til vurdering under GVU	0	2	1	-	-	-	- -
I alt afsluttet	998	1.158	1.391	1.395	1.078	1.097	19 1,8%

Vurderingernes sigte

Vurderingerne sigtede mod beskæftigelse i tre fjerdedele (76 %) af sagerne og mod videre uddannelse i knap en fjerdedel (23,3 %). Denne fordeling er næsten identisk med 2005, og mønstret går igen fra de tidligere år.

Sager vedrørende ikke-lovregulerede erhverv

De fleste af CIRIUS' vurderinger – 76 procent i 2006 – blev som nævnt givet med henblik på jobsøgning og andre formål, der knytter sig til beskæftigelse inden for ikke-lovregulerede erhverv. Disse vurderinger anvendes hovedsagelig som vejle-

³ Lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v. (lovbekendtgørelse nr. 74 af 24. januar 2003).

⁴ Vurderingerne vedrørte 941 personer. I tilfælde, hvor en ansøger forelægger flere, ikke sammenhængende uddannelser til vurdering, foretages der en vurdering af hver enkelt uddannelse. I sådanne tilfælde registreres der derfor flere vurderingssager for samme uddannelsesindehaver.

dende information til hjælp for de jobsøgende og for arbejdsgiverne, som i forbindelse med ansættelse træffer den endelige beslutning om anerkendelse af uddannelseskvalifikationer.

Nærmere bestemt blev jobsøgning angivet som det primære formål i 62,9 procent af sagerne, 4,9 procent af vurderingerne blev indhentet med henblik på a-kassemedlemskab, mens 8 procent af vurderingerne var til brug for overenskomstmæssig indplacering. CIRIUS' vurdering af uddannelsesniveaue er bindende ved a-kassers afgørelser om optagelse, og ved lønindplacering af akademikere i staten.

Sager vedrørende adgang til videre uddannelse

Andelen af vurderinger, hvis formål ifølge ansøgningen er videre uddannelse, lå i 2006 på 23,3 procent, omtrent som året før (22,3 pct.). Ligesom året før blev mange spørgsmål om vurderingen af udenlandske adgangsgivende eksaminer afklaret, ved at uddannelsesinstitutionerne kontaktede CIRIUS eller gjorde brug af de detaljerede retningslinjer på CIRIUS' hjemmeside. Se afsnittet "Gymnasiale/adgangsgivende eksaminer" nedenfor.

Ansøgerne

De, der anmoder CIRIUS om vurderingen, er oftest de enkelte indehavere af udenlandske uddannelseskvalifikationer. Det gjaldt i 2006 for 86 procent af vurderingerne, stort set uændret i forhold til året før (85,7 pct.). Ud over uddannelsesindehaverne selv er det oftest offentlige arbejdsgivere og kommuner, der indhenter vurderinger (hhv. 8,2 pct. og 3,7 pct.).

Arbejdsgivere kan – med uddannelsesindehaverens samtykke – indhente en vurdering til brug for deres afgørelser om ansættelse. Private arbejdsgivere gør det sjældent; der var i 2006 fortsat kun få tilfælde af ansøgninger indsendt af private arbejdsgivere (0,2 pct.). Derimod blev 8,2 procent af vurderingerne foretaget efter ansøgning fra en offentlig arbejdsgiver, og det var en stigning på 3 procentpoint i forhold til 2005.

Geografisk oprindelse

Uddannelsesindehavernes nationalitet

Over halvdelen af de personer, hvis uddannelser CIRIUS vurderede i 2006, var statsborgere i de såkaldte tredjelande, dvs. lande uden for EU/EØS, men denne andel har i de seneste år været faldende i forhold til statsborgere fra EU/EØS.

Uddannelsesindehaverne fordelte sig således efter statsborgerskab:

- Danmark: 14,9 procent (2005: 17,3 pct.)
- Andre EU/EØS-lande: 29 procent (2005: 24,5 pct.)
- Tredjelande: 52,8 procent (2005: 57,9 pct.)
 - heraf Europa uden for EU: 23,1 procent (2005: 21,1 pct.).

Hvad angår de enkelte lande, var den største ændring i 2006 en markant stigning i antallet af svenske uddannelsesindehavere: fra 40 til 88. Antallet af personer fra Rusland stagnerede, mens der kom flere fra Ukraine.

Uddannelsernes oprindelse

I tabel 2 nedenfor ses en oversigt over, hvor de uddannelseskvalifikationer, CI-RIUS vurderede i 2006, er erhvervet.

Tabel 2: Vurderinger efter den seneste uddannelseskvalifikations oprindelsesregion

Region	2001 Pct.	2002 Pct.	2003 Pct.	2004 Pct.	2005 Pct.	2006 Pct.	2006 Antal
EU/EØS	29,3%	24,6%	26,5%	34,0%	38,1%	37,1%	374
Europa i øvrigt	29,5%	37,3%	34,5%	26,7%	25,7%	27,4%	276
Asien	27,3%	25,4%	23,6%	23,2%	18,0%	18,7%	188
Afrika	5,3%	6,2%	6,7%	6,5%	8,0%	6,4%	65
Nordamerika	3,8%	3,0%	4,0%	4,2%	5,0%	4,7%	47
Syd- og Mellemamerika	3,0%	2,2%	3,6%	3,6%	3,6%	4,6%	46
Oceanien	1,4%	1,0%	1,1%	1,6%	1,1%	0,8%	8
Færøerne og Grønland	0,4%	0,2%	0,1%	0,2%	0,5%	0,4%	4
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%	1.008

Fordelingen på regioner viser kun små forskydninger. Tallet for EU/EØS-lande i 2006 medregner ikke Rumænien og Bulgarien, der blev medlemmer af EU den 1. januar 2007.

De fem hyppigst forekommende lande var Sverige, Storbritannien, Rusland, Irak og Ukraine, som det fremgår af tabel 3 nedenfor.

Antallet af vurderinger af svenske uddannelser voksede yderligere fra 2005 til 2006, hvor de udgjorde 10,3 procent af vurderingerne (mod 4,1 pct. to år tidligere). Samlet ligger uddannelser fra lande i det tidligere Sovjetunionen fortsat til grund for omkring 20 procent af vurderingerne, med en voksende andel fra Ukraine (fra 19 vurderinger i 2005 til 54 svarende til 5,4 pct. af vurderingerne i 2006).

Uddannelser fra de 10 nye EU-lande fra 2004 blev vurderet i 5,9 procent af sagerne (mod 7,6 pct. i 2005). Dertil kommer Rumænien og Bulgarien, der blev medlemmer af EU i januar 2007, og hvis uddannelser var genstand for henholdsvis 2,2% og 1,3% af vurderingerne i 2006.

Tabel 3: Vurderinger efter den seneste uddannelseskvalifikations oprindelsesland (top 5)

Seneste uddannelsesland	2004 Pct.	2005 Pct.	2006 Pct.	2006 Antal
Sverige	4,1%	7,1%	10,3%	104
Storbritannien	5,7%	7,2%	6,8%	69
Rusland	5,9%	6,8%	6,3%	63
Irak	7,0%	4,6%	5,7%	57
Ukraine	2,1%	2,0%	5,4%	54
Andre	72,4%	69,2%	65,5%	661
I alt	100%	100%	100%	1.008

I både 2005 og 2006 har der været relativt få vurderinger af uddannelser fra lande, hvorfra Danmark tidligere har modtaget mange flygtninge. Der ses en lille stigning i vurderinger af uddannelser fra Irak (fra 44 i 2005 til 57 i 2006), men et uændret antal vedrørende Iran, det tidligere Jugoslavien, Somalia og Afghanistan taget under ét (70 i både 2005 og 2006). Vurderinger af uddannelser fra de nævnte lande udgjorde tilsammen 12,6 procent af vurderingerne i 2006 (mod 12 pct. i 2005).

Uddannelsernes niveau

CIRIUS angiver i sine vurderinger, hvordan uddannelseskvalifikationerne kan placeres i forhold til niveauerne i den danske uddannelsesstruktur. På denne baggrund viser tabel 4 nedenfor, hvordan uddannelserne fordelte sig på tilnærmede generelle niveauer.⁵

Knap to tredjedele af vurderingerne lød i 2006 (ligesom året før) på et videregående uddannelsesniveau, herunder især et niveau svarende omtrent til mellem-lange videregående uddannelser og bacheloruddannelser (30,7 pct.). Inden for kategorien "lange videregående uddannelser" svarende til 17. eller 18. uddannelsesår angiver 11,1 procent af vurderingerne niveauet kandidatuddannelse, mens andre 11 procent af vurderingerne angiver et mellemniveau svarende til fire års universitetsstudier.

⁵ På grund af uddannelsessystemernes forskellighed er det i nogle tilfælde nødvendigt at placere den udenlandske uddannelseskvalifikation mellem to danske niveauer eller som svarende til en del af en dansk uddannelse.

Tabel 4: Vurderinger efter nærmeste generelle uddannelsesniveau

Niveaubetegnelse	2001 Pct.	2002 Pct.	2003 Pct.	2004 Pct.	2005 Pct.	2006 Pct.	2006 Antal
Grundskoleniveau II – 7.-10. klasse/årgang	0,1%	0,2%	0,5%	1,1%	0,4%	0,4%	4
Gymnasialt niveau I – 10. uddannelsesår	0,8%	1,1%	2,3%	2,1%	2,2%	1,6%	16
Gymnasialt niveau II – 11.-12. uddannelsesår	14,6%	21,3%	27,1%	34,1%	32,3%	32,7%	330
Korte videregående uddannelser – 13.-14. uddannelsesår	12,8%	10,9%	8,7%	8,6%	9,8%	7,1%	72
Mellemlange videregående uddannelser/bachelor – 15.-16. uddannelsesår	48,7%	37,5%	37,0%	30,4%	29,2%	30,7%	309
Lange videregående uddannelser – 17.-18. uddannelsesår	18,9%	25,1%	20,3%	20,0%	22,8%	22,9%	231
Forskerniveau – 19.-uddannelsesår	4,2%	3,9%	4,2%	3,6%	3,3%	4,6%	46
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%	1.008

Uddannelsernes faglige retning

Tabel 5 nedenfor viser, hvordan vurderingerne fordeler sig efter uddannelsernes faglige retning.

Tabel 5: Vurderinger efter faglig hovedgruppe

Niveaubetegnelse	2001 Pct.	2002 Pct.	2003 Pct.	2004 Pct.	2005 Pct.	2006 Pct.	2006 Antal
Samfunds-, kontor- og handelsuddannelser	27,2%	23,4%	25,1%	23,5%	27,1%	28,0%	282
Ikke erhvervsrettede uddannelser	1,3%	3,3%	7,1%	15,8%	9,5%	9,0%	91
Humanistiske, religiøse og æstetiske uddannelser	20,8%	17,8%	15,6%	14,2%	16,9%	15,5%	156
Industri- og håndværkstekniske uddannelser	23,0%	20,7%	16,5%	11,3%	13,4%	13,4%	135
Sundhedsuddannelser	4,8%	8,7%	10,5%	10,6%	13,4%	14,2%	143
Naturvidenskabelige uddannelser	12,9%	12,0%	11,5%	9,8%	8,3%	8,5%	86
Pædagogiske uddannelser	4,1%	5,8%	6,8%	8,6%	5,7%	6,9%	70
Jordbrugs-, fiskeri- og levnedsmiddeluddannelser	5,7%	8,2%	6,7%	6,2%	5,7%	4,4%	44
Transporttekniske uddannelser	0,3%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	1
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%	1.008

Det største hovedområde blandt de vurderede uddannelser er fortsat samfunds-, kontor- og handelsuddannelser, herunder navnlig merkantile og økonomiske uddannelser. Derefter følger de humanistiske, sundhedsfaglige og tekniske uddannelser.

Sundhedsuddannelsernes andel af CIRIUS' vurderinger har været stigende år for år og udgjorde 14,2 procent i 2006. En stor del af disse sundhedsuddannelser blev i 2006 vurderet som svarende til en dansk social- og sundhedsassistentuddannelse (6,4 pct.), evt. social- og sundhedshjælper (1,4 pct.). Det skal ses på baggrund af, at en række kommuner har valgt at annoncere efter social- og sundhedsassistenter i Sverige, som har et overskud af arbejdskraft med forskellige social- og sundhedsuddannelser på ungdomsuddannelsesniveau. Det kan være svært for en dansk arbejdsgiver at fortolke de svenske uddannelsespapirer, blandt andet hvordan pointsystemet skal forstås, og hvilke job de forskellige uddannelser fører til. Derfor tog Helsingør Kommune direkte kontakt til CIRIUS, da kommunen i foråret 2006 skulle bruge 30 social- og sundhedsassistenter til hjemmeplejen, og CIRIUS sørgede for hurtig vurdering af ansøgernes svenske uddannelser.

De fleste andre sundhedserhverv er lovregulerede i Danmark, hvilket betyder, at sager om adgang til erhvervsudøvelse behandles af den kompetente myndighed, som er Sundhedsstyrelsen (se kapitel 3).

Sagsbehandlingstid

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid⁶ for en vurdering var i 2006 på 28,6 dage, hvilket er 3,4 dage (13,5%) mere end i 2005.

Tabel 6 nedenfor viser, hvordan vurderingerne fordeler sig efter sagsbehandlingstid i antal måneder.

90,7 procent af vurderingerne blev gennemført på mindre end to måneder (93,7 pct. i 2005). 58,7 procent blev gennemført på mindre end en måned (66 pct. i 2005).

Når sagsbehandlingstiden i enkelte tilfælde har overskredet fire måneder, skyldes det, at CIRIUS i bl.a. disse sager har måttet vente på en bekræftelse fra den udenlandske uddannelsesinstitution, der har udstedt eksamensbeviset.

⁶ Sagsbehandlingstiden for vurderingssager er den tid, der går fra modtagelsen af de nødvendige oplysninger fra ansøger til afgivelsen af en vurdering.

Tabel 6: Vurderinger efter sagsbehandlingstid i måneder

Sagsbehandlingstid	2001 Pct.	2002 Pct.	2003 Pct.	2004 Pct.	2005 Pct.	2006 Pct.	2006 Antal
Mindre end 1 måned	60,7%	46,3%	29,6%	53,6%	66,3%	58,7%	592
Mellem 1 og 2 mdr.	27,1%	34,6%	46,1%	33,3%	27,4%	31,9%	322
Mellem 2 og 3 mdr.	8,0%	16,6%	22,9%	12,5%	5,1%	7,7%	78
Mellem 3 og 4 mdr.	3,2%	2,3%	0,9%	0,3%	1,2%	1,2%	12
Mellem 4 og 5 mdr.	1,0%	0,1%	0,3%	0,1%	0,1%	0,2%	2
Mellem 5 og 6 mdr.	0,1%	0,0%	0,1%	0,1%	0,0%	0,2%	2
Over 6 mdr.	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%	1.008

Gymnasiale/adgangsgivende eksaminer

CIRIUS udformer retningslinjer og bistår uddannelsesinstitutionerne ved vurderingen af udenlandske eksamensdokumenter i sager om optagelse ved besvarelse af henvendelser og ved information på CIRIUS' hjemmeside.

Henvendelser

Uddannelsesinstitutionerne kan ved at henvende sig til CIRIUS få hjælp til at kontrollere eksamensbeviser og anvisninger på, om de er adgangsgivende til videregående uddannelse i Danmark. Det sker typisk, ved at en studieadministrativ medarbejder indsender et dokument per mail eller fax og får svar telefonisk eller elektronisk. CIRIUS besvarede 430 henvendelser af denne type i 2006. 79 procent af henvendelserne blev besvaret samme dag, 10,5 procent på 1 dag og de resterende 5,1 på 2 dage. I alle disse tilfælde var det altså muligt at yde en meget hurtig hjælp.

Eksamenshåndbog

Eksamenshåndbogen beskriver nu adgangsgivende eksaminer fra 114 lande og 16 regioner/provinser samt fire internationale studentereksaminer. Der er oplysninger om danske krav til eksaminer, skolesystemer, fagniveauer, karakterskalaer og fra februar 2006 også oplysninger om, hvordan uddannelsesinstitutionerne beregner bonuspoint for de enkelte lande i EU og EFTA. Eksamenshåndbogen findes på www.ciriusonline.dk/eksamenshaandbog.

Arrangementer

CIRIUS afholdt i februar 2006 sit årlige seminar for studieadministrativt personale, der arbejder med optagelse på de videregående uddannelser. Seminaret fandt sted på Danmarks Farmaceutiske Universitet og havde ca. 130 deltagere. Programmet havde fokus på opholdstilladelse til udenlandske studerende og bereg-

ning af bonuspoint. Desuden var der oplæg om adgangsgivende eksaminer fra Norden, optagelse af kinesiske studerende samt uddannelsessystemerne i Storbritannien og USA.

Desuden afholdt CIRIUS i april 2006 en workshop, hvor studieadministrative medarbejdere kunne medbringe og få hjælp til konkrete sager.

Uddannelsesinstitutionernes afgørelser

Uddannelsesinstitutionerne træffer en stor del af afgørelserne om anerkendelse af udenlandske uddannelser. Det er den enkelte uddannelsesinstitution, der afgør, om en ansøger skal optages på en uddannelse – dog skal en vurdering fra CIRIUS lægges til grund, når uddannelsesinstitutionen tager stilling til, om den udenlandske uddannelse er generelt adgangsgivende. Det er desuden den enkelte uddannelsesinstitution, der afgør, om en ansøger kan få merit, dvs. blive fritaget for dele af uddannelsen ved godskrivning af tidligere uddannelser eller studieperioder.

CIRIUS gennemførte i efteråret 2006 en spørgeskemaundersøgelse for at få et vist overblik over de videregående institutioners praksis vedrørende anerkendelse af studieperioder taget i udlandet og af udenlandske uddannelseskvalifikationer ved ansøgninger om optagelse eller meritoverførsel på en dansk uddannelse. Undersøgelsen indgik i forberedelsen af en national handlingsplan for anerkendelse (omtalt nedenfor).

CIRIUS sendte gennem rektorkollegierne et spørgeskema til alle de videregående uddannelsesinstitutioner. Institutionerne blev spurgt om deres praksis og procedurer for anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer, om deres informationsarbejde vedrørende anerkendelse og om, hvorvidt de giver klagevejledning i forbindelse med afgørelser om meritoverførsel.

58 institutioner meldte tilbage, og det overordnede indtryk af besvarelserne er,

- at institutionerne har et godt beredskab til anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer. Dog har mange af de mindre institutioner ingen samlet praksis vedrørende processen omkring anerkendelse, fordi de kun har haft få ansøgere med udenlandske uddannelseskvalifikationer.
- at institutionerne i vid udstrækning baserer deres afgørelser om optagelse på retningslinjerne i CIRIUS' eksamenshåndbog, som bygger på Lissabon-

konventionens principper og procedurer⁷. Institutionerne benytter sig desuden ofte af muligheden for at kontakte CIRIUS direkte, når de er i tvivl om en vurdering.

- at institutionerne behandler ansøgninger om meritoverførsel fra borgere med udenlandske uddannelseskvalifikationer på lige fod med ansøgninger fra borgere med danske uddannelseskvalifikationer
- at institutionerne har et informationsberedskab vedrørende ansøgninger om optag og meritoverførsel. Informationen er som regel tilgængelig på institutionens hjemmeside og ved individuel vejledning. En del små institutioner, der ikke har haft studerende fra udlandet i mange år, leverer dog kun information på ad hoc-basis.

Undersøgelsen peger på to områder, som bør udvikles yderligere:

1) Kriterier for meritgivning

Undersøgelsen viser ikke, i hvilken udstrækning uddannelsesinstitutionerne stiller krav om indholdsmæssig overensstemmelse (ækvivalens) mellem udenlandske og danske uddannelseskvalifikationer/studieperioder.

Ifølge Lissabon-konventionen og den efterfølgende Henstilling om procedurer og kriterier bør anerkendelse, også når det gælder merit, bygge på en sammenligning af slutkompetencer snarere end på ækvivalens.

CIRIUS vil i 2007 gennemføre en fornyet indsats for at informere om principperne for anerkendelse, navnlig ved at afholde et seminar for uddannelsesinstitutionerne om Lissabon-konventionen.

2) Klagevejledning ved meritafgørelser

Institutionerne blev i CIRIUS' undersøgelse spurgt til deres klagevejledning vedrørende meritafgørelser. Kun cirka halvdelen af de institutioner, der svarede, oplyste, at de giver klagevejledning i denne forbindelse. Nogle af institutionerne nævnte, at klagevejledningen handler om muligheden for at klage over de retlige aspekter af ansøgningsproceduren og ikke om klage over indholdet af meritafgørelsen.

Kvalifikationsnævnet behandler klager over meritafgørelser for udenlandske uddannelseskvalifikationer, og uddannelsesinstitutionerne skal i deres

⁷ Europarådets og UNESCO's konvention af 11. april 1997 om anerkendelse af kvalifikationer inden for de videregående uddannelser i Europaregionen blev ratificeret af Danmark i 2003.

meritafgørelser henvise til Kvalifikationsnævnet i deres klagevejledning, hvilket fremgår af Lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v.

Kvalifikationsnævnets virksomhed er nærmere omtalt i næste afsnit.

Klager over meritafgørelser – Kvalifikationsnævnet

Uddannelsesinstitutionerne har den fulde kompetence til at træffe afgørelser om meritgivning, uanset hvor den forudgående uddannelse er gennemført. Men ansøgerne har siden 2002 haft mulighed for at klage til Kvalifikationsnævnet over afgørelsen, når den uddannelse, der søges merit for, er taget i udlandet.

Kvalifikationsnævnet kan tage stilling til det indholdsmæssige i afgørelsen, altså om der er givet tilstrækkelig merit, men ikke til de retlige forhold ved afgørelsen. I den enkelte klagesag består nævnet af nævnsformanden og to sagkyndige inden for det uddannelsesområde, uddannelseskvalifikationerne vedrører. CIRIUS sekretariatsbetjener Kvalifikationsnævnet.

Klagesager

Der er fortsat kun få, der klager til Kvalifikationsnævnet over meritafgørelser vedrørende udenlandske uddannelseskvalifikationer.

I perioden 1. oktober 2005 til 30. september 2006 blev der indbragt 5 klagesager for nævnet. I 1 sag blev klagen delvist imødekommet, mens nævnet afviste eller henlagde 4 klager af formelle grunde. Afvisningen eller henlæggelsen var begrundet i, at sagerne omhandlede retlige forhold ved afgørelsen, eller at klagerne på anden vis ikke opfyldte klagebetingelserne.

I den sag, hvor Kvalifikationsnævnet gav delvist medhold, havde klageren søgt merit for alle dele af en BA-uddannelse i klassisk arkæologi ved Københavns Universitet på basis af studier ved Lunds og Københavns Universiteter. Klageafgørelsen vedrørte kun merit for de svenske kvalifikationer. Nævnet fandt, at fagene i uddannelsen fra Lunds Universitet ikke ækvivalerede fagene i den danske uddannelse i klassisk arkæologi, men at der var grundlag for at give merit for faget latin/propædeutik fra Lunds Universitet.

Udviklingen i sagstallet

Antallet af indbragte klager svarer til antallet i perioden 1. oktober 2004 til 30. september 2005, mens der perioden 1. oktober 2003 til 30. september 2004 blev indbragt 11 sager for Kvalifikationsnævnet. Det lave tal kan bl.a. skyldes, at uddannelsesinstitutionerne i de fleste sager træffer kvalificerede og velbegrundede afgørelser vedrørende merit for udenlandske uddannelseskvalifikationer.

Det lave tal kan også skyldes, at uddannelsesinstitutionerne ikke giver den fornødne klagevejledning. CIRIUS' undersøgelse af uddannelsesinstitutionernes anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer i 2006 (se foregående afsnit) viste, at kun halvdelen af de uddannelsesinstitutioner, der bidrog til undersøgelsen, giver korrekt klagevejledning i forbindelse med meritafgørelser.

Udvidelse af Kvalifikationsnævnets kompetence

Studerendes og elevers adgang til at klage til Kvalifikationsnævnet vil blive udvidet, hvis Folketinget vedtager det forslag til ændring af loven om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v., som undervisningsministeren fremsatte den 30. november 2006 (L 97).

Forslaget indebærer, at Kvalifikationsnævnets nuværende kompetence udvides på to områder for at sikre bedre mulighed for meritoverførsel og en mere ensartet praksis på området. Nævnets kompetence udvides til også at omfatte behandling af

- 1) Klager over institutionernes afgørelser om forhåndsmerit i forbindelse med studieophold i udlandet: Med forhåndsmerit menes her, at opholdet på forhånd er godkendt af den danske uddannelsesinstitution som fuldt meritgivende, så det erstatter en tilsvarende del af den danske uddannelse. Endelig merit forudsætter, at eleven eller den studerende gennemfører og består de prøver og eksaminer, som er forudsat i afgørelsen om forhåndsmerit. Forhåndsmeritten er en betingelse for, at et studieophold i udlandet kan gennemføres med SU og anden støtte, fx fra EU's uddannelsesprogram Erasmus, og lovforslaget skal her sikre, at betingelsen om forhåndsmerit ikke bliver en unødigt barriere for danske elevers og studerendes udlandsophold.
- 2) Klager over afgørelser om merit for danske uddannelsesforløb truffet af uddannelsesinstitutioner under Undervisningsministeriet og Kulturministeriet⁸: Med ændringen gives der for afgørelser om merit truffet af disse institutioner samme klageadgang vedrørende merit og forhåndsmerit for danske uddannelser og studieperioder som for udenlandske.

Lovforslaget er fremsat som opfølgning på regeringens strategi for Danmark i den globale økonomi, »Fremgang, fornyelse og tryghed«, der blev offentliggjort

⁸ Universiteterne hører under Videnskabsministeriet og foreslås ikke omfattet af denne udvidelse af Kvalifikationsnævnets kompetence. Til gengæld foreslår videnskabsministeren i sit forslag til lov om ændring af universitetsloven (L 140, fremsat den 31. januar 2007), at de studerende ved universiteterne får ret til at klage over helt eller delvist afslag på merit eller forhåndsmerit til et ankenævn nedsat af rektor på det enkelte universitet.

den 20. april 2006. Det indgår i strategien, at danske elever og studerende skal have bedre muligheder for at uddanne sig i udlandet, og at forsinkelser i studieforløbene skal begrænses mest muligt, blandt andet ved at styrke mulighederne for merit.

Desuden skal Kvalifikationsnævnet ifølge et andet lovforslag fra undervisningsministeren, L 94, kunne behandle klager over indholdet af afgørelser om anerkendelse af realkompetence i forbindelse med individuel kompetencevurdering på en række områder, hvor der ikke i forvejen er klageadgang. Det foreslås som led i en udbygning af anerkendelse af realkompetence på voksen- og efteruddannelsesområdet.

Øget information om klageadgangen

Kvalifikationsnævnet sendte i juni 2004 uddannelsesinstitutionerne informationsmateriale til brug ved vejledningen af de meritsøgende. Informationsmateriale om nævnet er desuden løbende blevet uddelt ved møder med uddannelsesinstitutionerne.

Kvalifikationsnævnet vil i forbindelse med den kommende udvidelse af nævnets kompetence kontakte alle institutioner med orientering om nævnets kompetence og i den forbindelse beskrive forpligtelsen til at give klagevejledning.

Klageadgangen og vejledningen om den vil også blive taget op ved de arrangementer, som CIRIUS afholder for uddannelsesinstitutionerne i 2007.

Det forventes i øvrigt, at udvidelsen af Kvalifikationsnævnets beføjelser vil løfte kendskabet til Kvalifikationsnævnets virksomhed, og at det også vil bidrage til at forbedre klagevejledningen for afgørelser i sager om udenlandske uddannelses kvalifikationer.

National handlingsplan for anerkendelse

Undervisningsministeriet ved CIRIUS udarbejdede i efteråret 2006 en dansk handlingsplan for anerkendelse af udenlandske uddannelses kvalifikationer og studieperioder, *Danish National Action Plan for Recognition*. Handlingsplanen er et led i den danske status til Bologna-ministermødet i London maj 2007.

Gensidig anerkendelse af uddannelses kvalifikationer betragtes som et væsentligt aspekt af Bologna-processen hen imod et fælles europæisk område for videregående uddannelse, og ved det seneste ministermøde, i Bergen i 2005, aftalte ministrene at udarbejde nationale handlingsplaner for anerkendelse.

Handlingsplanerne skal

- 1) klarlægge, hvorvidt de enkelte lande lever op til intentionerne og principperne i Lissabon-konventionen og dens underliggende tekster, som skal sikre en fair behandling af udenlandske uddannelseskvalifikationer
- 2) pege på løsningsforslag på de områder, hvor det enkelte land ikke lever op til kravene.

CIRIUS stod for handlingsplanens udarbejdelse efter anmodning fra Undervisningsministeriet og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling. Folketingets Uddannelsesudvalg modtog handlingsplanen til orientering den 17. januar 2006.

Det fremgår af den danske handlingsplan, at Danmark til fulde lever op til Lissabon-konventionens intentioner og principper:

- Den danske lovgivning på anerkendelsesområdet er i overensstemmelse med Lissabon-konventionen.
- Anerkendelsespraksis i Danmark følger konventionens principper og metoder for vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer.
- Danmark lever forvaltningsmæssigt op til konventionens krav om etablering af en myndighed for anerkendelse.
- Danmark lever op til konventionens krav til information om anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer.

Handlingsplanen peger dog på to områder, hvor Danmark kan have brug for at udvikle anerkendelsesprocessen:

- *Øget samarbejde mellem ansvarlige for anerkendelse og kvalitetssikring:*
Videnskabsministeren fremsatte den 15. december 2006 forslag til lov om Akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser (L 111), som skal sikre, at alle videregående uddannelser kvalitetssikres, og at uddannelserne lever op til internationale standarder.
CIRIUS vil ifølge handlingsplanen sørge for at prioritere samarbejdet med den nye akkrediteringsinstitution og med Danmarks Evalueringsinstitut (EVA).
- *Bedre vejledning om muligheden for at klage over meritafgørelser for udenlandske uddannelser og studieperioder:*
Som nævnt ovenfor i afsnittet om uddannelsesinstitutionernes afgørelser har en spørgeskemaundersøgelse vist, at langt fra alle videregående uddannelsesinstitutioner giver korrekt vejledning om muligheden for at klage over meritafgørelser for udenlandske uddannelser og studieperioder. Derfor lægger handlingsplanen op til en forstærket informationsindsats på dette område.

Handlingsplanen er udformet efter retningslinjer fra den internationale Bologna-følgegruppe og indeholder følgende hovedpunkter:

- 1) Lovgivning: Lissabon-konventionen om anerkendelse, gennemgang af den nationale lovgivning
- 2) Anerkendelsespraksis: kriterier og procedurer, fællesgrader, overblik over institutionernes praksis, transparensværktøjer til brug for anerkendelse, transnational/tværnational uddannelse.
- 3) Information: formidling af information om anerkendelse, informationsmateriale til ansøgere.
- 4) Struktur: det danske informationscenter (CIRIUS), samarbejde mellem anerkendelses- og kvalitetssikringsorganer.

Handlingsplanen kan findes på CIRIUS' hjemmeside:
www.ciriusonline.dk/default.aspx?id=3518#Bologna.

Integration og anerkendelse af realkompetence

Det er ikke kun formel uddannelse, der kan og bør anerkendes, men også færdigheder og viden, som den enkelte borger har opsamlet gennem uformelle uddannelsesforløb, på arbejdet, gennem arbejde i frivillige organisationer m.m. Dertil kommer, at nogle, især flygtninge, kan være forhindret i at fremskaffe dokumentationen for deres kvalifikationer.

Et tværministerielt initiativ lagde i 2004 op til en generel indsats for, at alle borgere kan få vurderet og godskrevet deres faktiske kompetencer i forhold til såvel uddannelsessystemet som arbejdsmarkedet (se www.uvm.dk/realkompetencer). I 2006 blev der taget flere skridt i denne retning, og det øger blandt andet mulighederne for flygtninge og indvandrere med kompetencer fra hjemlandet.

Anerkendelse af realkompetence i uddannelsessystemet

Inden for nogle uddannelser er der allerede mulighed for at få godskrevet realkompetence, sådan at man kan blive optaget på uddannelsen eller gennemføre den på kortere tid end normeret. Dette gælder f.eks. inden for erhvervsuddannelserne og de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser.

Undervisningsministeren fremsatte den 30. november 2006 et lovforslag, der vil udvide mulighederne for at få anerkendt realkompetence på voksen- og efteruddannelsesområdet ved hjælp af individuel kompetencevurdering (forslag

til lov om ændring af forskellige love på Undervisningsministeriets område, L 94). Lovforslaget vil også gøre det muligt at klage til Kvalifikationsnævnet over indholdet af afgørelser om anerkendelse af realkompetence i forbindelse med individuel kompetencevurdering, hvor der ikke allerede er klageadgang, og hvor en klageadgang vurderes relevant.

Kompetenceafklaring af flygtninge og indvandrere

Adgangen til forskellige former for kompetenceafklaring er styrket i de seneste år med en lang række nye tilbud. Kompetenceafklaring er især en hjælp til dem, der ikke har taget en uddannelse for nylig, eller som mangler kontakter og netværk på arbejdsmarkedet.

For at øge og systematisere brugen af kompetenceafklaring er der oprettet fem videnscentre for kompetenceafklaring af flygtninge og indvandrere, og der er udviklet tre landsdækkende redskaber:

- *Database:* Der findes mange udbydere af forskellige kompetenceafklaringsforløb for flygtninge og indvandrere. For at gøre det lettere at finde et forløb, som matcher den enkeltes behov, har Arbejdsmarkedsstyrelsen udviklet en offentlig database, hvor man kan finde tilbuddene om kompetenceafklaring, udbyderne af kompetenceafklaring og myndigheder (se www.kompetenceafklaring.dk).
- *Skabelon:* Arbejdsmarkedsstyrelsen har udviklet en afklaringsskabelon, som kan bruges af jobcentrene eller kommunerne, når jobkonsulenten eller sagsbehandleren sammen med borgeren skal finde ud af, hvilke kompetencer der skal afklares, og hvilket afklaringstilbud der er relevant. Sagsbehandleren eller konsulenten kan ved hjælp af skabelonen sende en elektronisk bestilling til afklaringsstedet om, hvilke kompetencer der ønskes afklaret.
- *Kompetencekort:* Kompetencekortet kan udarbejdes efter et kompetenceafklaringsforløb, som flygtninge og indvandrere kan gennemføre på en arbejdsplads, et uddannelsessted eller begge steder. Sagsbehandleren eller konsulenten kan foreslå, at den enkelte ledige flygtning eller indvandrer gennemfører et afklaringsforløb, eller den enkelte flygtning eller indvandrer kan henvende sig til sin sagsbehandler eller jobkonsulent.

Kompetencekortet giver et billede af, hvad den enkelte kan i praksis og fungerer som et supplement til cv'et. Det indeholder blandt andet vurderinger fra den virksomhed eller uddannelsesinstitution, hvor forløbet er gennemført. Afklaringen omfatter udvalgte faglige, almene, personlige og sproglige kompetencer. Til afklaringen af faglige kompetencer hører, om den enkelte kan vare-

tage relevante arbejdsfunktioner inden for en branche eller et fagområde, og eventuelt (ved afklaring på uddannelsessteder) hvor den enkelte står i forhold til en bestemt erhvervsrettet uddannelse med hensyn til de mål, der er angivet i bekendtgørelsen, studieordningen eller lignende.

Det er en sagsbehandler i kommunen eller en konsulent på jobcentret, der færdiggør kompetencekortet i samarbejde med den enkelte. Den enkelte er ejer af kortet og har adgang til at ajourføre det via internettet.

De fem videnscentre arbejder på at udbrede anvendelsen af kompetenceafklaringsredskaberne i alle landets jobcentre samt hos virksomheder og uddannelsesinstitutioner. Der udarbejdes en slutevaluering, som forventes at foreligge i efteråret 2007. Slutevalueringen indeholder bl.a. en vurdering af, om der er dele af projektet, som skal videreføres efter projektets afslutning ultimo 2007.

Samspil mellem uddannelsesvurdering og realkompetenceafklaring

For dem, der har taget en uddannelse i udlandet, kan en vurdering fra CIRIUS være et led i eller supplement til et kompetenceafklaringsforløb. Vurderingen forholder sig til den formelle uddannelse, men inddrager for eksempel ikke erhvervserfaring. For at ansøgeren kan få et klart billede af sine jobmuligheder, er der derfor ofte brug for at supplere en vurdering med kompetenceafklaring, særligt hvis ansøgeren har mange års erhvervserfaring i forlængelse af uddannelsen.

CIRIUS og de regionale videnscentre for kompetenceafklaring af flygtninge og indvandrere afholdt i foråret og sommeren 2006 syv temamøder om anerkendelse af udenlandske uddannelser og kompetenceafklaring i uddannelsessystemet. Deltagerne kom fra kommuner, arbejdsformidlinger, sprogcentre, uddannelsesinstitutioner m.v., og formålet var at sikre, at flygtninge og indvandrere kan få den bedst mulige vejledning om deres muligheder for anerkendelse.

Temamøderne gav eksempler på realkompetenceafklaring i erhvervsuddannelserne, bl.a. på Århus Tekniske Skole, og et indblik i CIRIUS' arbejde med vurdering af udenlandske uddannelser.

På regionalt plan er der etableret følgegrupper med blandt andre de regionale videnscentre for kompetenceafklaring af flygtninge og indvandrere. Desuden understøttes arbejdet i videnscentrene af en central følgegruppe under ledelse af Arbejdsmarkedsstyrelsen og med deltagelse af arbejdsmarkedets parter, tre ministerier og CIRIUS.

Projektet "Kompetenceværktøjskassen"

Et projekt med støtte fra EU's Socialfond har udformet en "værktøjskasse" med fire redskaber til afklaring af realkompetencer. Målet er at gøre det lettere for flygtninge og indvandrere med videregående uddannelse at synliggøre deres kvalifikationer på det danske arbejdsmarked. Projektet går ud på, at kommunale vejledere foretager kompetenceafklaring af en gruppe på 69 flygtninge og indvandrere, som får et kursus i cv-skrivning, en personlighedstest, en it-test, en sprogtest samt afklaring på en virksomhed.

Det er Ingeniørforeningen i Danmark (IDA), der gennemfører projektet i samarbejde med Vejle Kommune og Vejle Sprogcenter. Flere ministerier, CIRIUS og Dansk Industri indgår i projektets styregruppe. Projektet afsluttes i 2007.

Internationalt samarbejde

Europæiske netværk

CIRIUS deltager som det danske kontor i netværkene ENIC og NARIC. ENIC, der hører under Europarådet og UNESCO's Europaregion, og NARIC, der hører under EU, omfatter tilsammen 54 stater i Europa og Nordamerika. De to netværk samarbejder tæt om at gennemføre Lissabon-konventionen om anerkendelse og udvikle arbejdet med anerkendelsesstandarder og -praksis (se den fælles netportal www.enic-naric.net).

Ifølge Lissabon-konventionen skal en udenlandsk uddannelse anerkendes på linje med en relevant uddannelse i modtagerlandet, medmindre man kan påvise "væsentlige forskelle" mellem de to. Men hvad ligger der i begrebet "væsentlige forskelle"? Spørgsmålet er til løbende debat i de kredse, der beskæftiger sig med anerkendelse af uddannelser på tværs af grænserne, og det var et hovedpunkt ved det fælles årsmøde for de europæiske anerkendelsesnetværk ENIC/NARIC i Tallinn i juni 2006.

Netværkene havde i november 2005 nedsat en arbejdsgruppe for at komme nærmere en fælles forståelse af begrebet "væsentlige forskelle". I sit oplæg til mødet i Tallinn konstaterede arbejdsgruppen, at fokus i disse år – både i uddannelsespolitikken og på anerkendelsesområdet – flyttes fra uddannelsernes formelle strukturer til slutkompetencerne, dvs. den viden og kunnen, der opnås gennem uddannelsen.

"Det er en udfordring for anerkendesspecialister, for slutkompetencer er ofte vanskeligere at beskrive og vurdere. Længden af en uddannelse er måske ikke

det mest meningsfulde kriterium, men det er nogenlunde ligetil," bemærkede arbejdsgruppen.

Ifølge Lissabonkonventionen er det unødvendigt restriktivt, hvis man fokuserer snævert på uddannelsernes længde eller deres præcise fagindhold. Lissabonkonventionen er præciseret i Henstillingen om kriterier og procedurer for vurdering af udenlandske kvalifikationer fra 2001. Ifølge den skal vurderingen søge at fastslå, om der er for store forskelle, når det gælder følgende punkter:

- 1) Slutkompetencerne
- 2) Adgangen til videre aktiviteter, fx hvilken adgang uddannelsen giver til fortsatte studier, til forskning eller erhvervsudøvelse
- 3) Centrale elementer i den eller de uddannelser, der førte til kvalifikationen, dvs. fagindhold
- 4) Kvaliteten af uddannelsen eller uddannelsesinstitutionen.

Det pointeres, at forskellene i uddannelseselementer "kun bør analyseres med henblik på sammenligning af slutkompetencer og adgang til videre aktiviteter – og ikke som en forudsætning for anerkendelse i sig selv".

ENIC/NARIC-arbejdsgruppen har anmodet de nationale kontorer i netværket om at tage stilling til en række spørgsmål om vurderingskriterier, blandt andet spørgsmålet: "Hvordan kan vurderingen af væsentlige forskelle fokuseres på mulige forskelle i slutkompetencer?"

Nordiske netværk

Spørgsmålet om "væsentlige forskelle" blev også taget op i nordisk sammenhæng, da det nordiske anerkendelsesnetværk, NORRIC, afholdt sit årlige seminar i Reykjavik den 17. august 2006.

Netværket afsluttede i 2006 sit projekt om "grænsehindre", som er gennemført siden 2003 med støtte fra Nordisk Ministerråd. Det har blandt andet undersøgt, hvilke anerkendelsesproblemer der er for mobiliteten mellem de nordiske lande, og gennemført en gensidig evaluering af de fem nordiske kontorer.

NORRIC har desuden gennemført fælles studiebesøg og udgav i 2006 en rapport om uddannelsessystemerne i Indien og Pakistan.

Den afsluttende rapport til Nordisk Ministerråd giver en samlet præsentation af projektets resultater og lægger op til en fortsættelse af samarbejdet om at styrke kendskabet til andre landes uddannelsessystemer, udbrede anvendelsen af Lissa-

bon-konventionens principper og lære af hinandens eksempler i arbejdet med anerkendelse.

NORRIC har efterfølgende søgt Nordisk Ministerråds støtte til en ny treårsperiode med årlige seminarer, løbende vidensdeling m.v.

NORRIC's rapporter kan læses på den fælles hjemmeside www.norric.org.

3. Anerkendelse med henblik på lovregulerede erhverv

Introduktion

Lovregulerede erhverv er kendetegnet ved, at man ifølge lovgivningen skal have nogle bestemte erhvervsmæssige kvalifikationer for at få adgang til at udøve erhvervene. Hvert af de lovregulerede erhverv administreres af en kompetent myndighed, som afgør, om den enkelte ansøger opfylder betingelserne for at udøve erhvervet, herunder kravene til ansøgerens samlede erhvervsmæssige kvalifikationer.

Statsborgere fra EU/EØS og Schweiz, som har deres erhvervsmæssige kvalifikationer fra et af de lande, skal have deres ansøgninger behandlet efter EU's direktiver om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer i Fællesskabet. Inden for sundheds- og lærererhverv har nordiske statsborgere med nordiske erhvervsmæssige kvalifikationer desuden automatisk adgang til erhvervsudøvelse ifølge nordiske overenskomster. De øvrige ansøgninger skal behandles i overensstemmelse med de danske retsregler, der gælder for det enkelte erhverv, og med eventuelle internationale konventioner inden for det enkelte erhvervsområde, f.eks. inden for søfartserhverv.

De lovregulerede erhverv er omfattet af lov nr. 476 af 9. juni 2004 om adgang til udøvelse af visse erhverv i Danmark.

Erhverv og myndigheder

Der findes omkring et hundrede lovregulerede erhverv, og ansvaret for adgangen til at udøve dem er fordelt mellem 22 kompetente myndigheder:

Arbejdstilsynet:	Arbejde med asfaltmaterialer, Arbejde med epoxy og isocyanater, Arbejde med styren, Asbestnedrivning, Elevatoreftersyn, Gaffelstablercertifikat (certifikat kategori A), Gaffeltruckfører (certifikat kategori B), Kedelpassercertifikat, Koordinator på byggepladser, Kranfører, Kølefirma, Kølemontør/eftersyn af køleanlæg, Polyesterstøbning, Stilladsopstiller, Svejser – svejsning i rustfrit stål
Beredskabsstyrelsen:	Brandmand, Brandteknisk byggesagsbehandler, Holdleder i redningsberedskabet, Indsatsleder i redningsberedskabet
CIRIUS:	Folkeskolelærer, Gymnasielærer, lærer ved studenterkurser og ved kursus til højere forberedelseksamen, Hhx- og htx-lærer
Energistyrelsen:	Ansættelse i stillinger på havanlæg, Energikonsulent, Offshore Medic, Teknisk ekspert til eftersyn af kedel- og varmeanlæg

Erhvervs- og Byggestyrelsen:	Anerkendt statiker, Bygningssagkyndig, Skorstensfejer
Erhvervs- og Selskabsstyrelsen:	Dispachør, Ejendomsmægler, Registreret revisor, Statsautoriseret revisor, Translatør og tolk
Finanstilsynet:	Aktuar, Forsikringsformidler
Færdselsstyrelsen:	Busvognmand, Godsvognmand
Fødevarestyrelsen:	Dyrlæge, Hesteinseminør, Kvæginseminør, Opdræt af visse dyrearter: hjorte-, strudse- og rævefarmer, Pelsdyrinseminør, Svineinseminør
Justitsministeriet, Civil- og Politiafdelingen:	Advokat, Vagtvirksomhed
Justitsministeriet, Rigspolitiets Færdselsafdeling:	Kørelærer
Kirkeministeriet:	Graver, Kirkegårdsleder, Kirketjener, Kordegn, Organist
Kort- & Matrikelstyrelsen:	Landinspektør
Københavns Politi:	Dørmand i virksomheder med alkoholbevilling
Lægemiddelstyrelsen:	Farmaceut, Farmakonom
Miljøstyrelsen:	Ansæt på deponeringsanlæg, Arbejde med anlæg med ozonlagnedbrydende stoffer, Brøndborer, Driftsleder på renseanlæg, Erhvervsmæssig anvendelse af godkendelsespligtige kemiske bekæmpelsesmidler til beskyttelse, bekæmpelse og regulering af plantevækst, Rottebekæmpelse, Støjmålinger og -beregninger
Plantedirektoratet:	Dyrker af genetisk modificerede afgrøder
Psykolognævnet:	Autoriseret psykolog, Psykolog - beskyttet titel
Sikkerhedsstyrelsen:	Elinstallatør, Festfyrværker, Gas-, vand- og sanitetsmester, Kloakmester
Statens Luftfartsvæsen:	Teknisk chef ved bygning af luftfartøjer
Sundhedsstyrelsen:	Bandagist, Bioanalytiker, Ergoterapeut, Fodterapeut, Fysioterapeut, Jordemoder, Kiropraktor, Klinisk diætist, Klinisk tandtekniker, Kontaktlinseoptiker, Læge, Optiker, Radiograf, Speciallæge, Specialtandlæge, Sygeplejerske, Tandlæge, Tandplejer
Søfartsstyrelsen:	Erhvervsdykker, Fisker, Fiskeskipper, Maskinchef, Maskinmester, Overstyrmand, Skibsassistent/matros og motormand, Skibsfører, Skibskok, Styrmand, Øvrige erhverv, hvor der af Søfartsstyrelsen kræves et sikkerhedskursus af ca. 3 dages varighed.

De kompetente myndigheders praksis for anerkendelse

Tabel 7 nedenfor viser, hvordan de enkelte myndigheders afgørelser fordelte sig efter afgørelsens art (forklaret i boksen nedenfor) og udviklingen i forhold til den foregående årsperiode.

Tabel 7: Afgørelser september 2005 - august 2006 efter myndighed og afgørelsens art

Myndighed	Positive		Betingede/ midlertidige		Negative		I alt	Ændring seneste år	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.		Antal	Pct.
Sundhedsstyrelsen	436	73%	123	21%	40	7%	599	-94	-14%
Søfartsstyrelsen	675	91%	65	9%	1	0%	741	314	74%
CIRIUS	50	34%	78	54%	17	12%	145	34	31%
Arbejdstilsynet	33	66%	4	8%	13	26%	50	8	19%
Fødevarestyrelsen	2	18%	8	73%	1	9%	11	-6	-35%
Psykolognævnet	5	71%	0	0%	2	29%	7	-2	-22%
Lægemiddelstyrelsen	14	78%	1	6%	3	17%	18	11	157%
Erhvervs- og Selskabsstyrelsen	0	0%	2	100%	0	0%	2	-2	-50%
Sikkerhedsstyrelsen	6	86%	0	0%	1	14%	7	5	250%
Justitsministeriet, Civil- og Politiafd.	1	33%	1	33%	1	33%	3	2	200%
Energistyrelsen	11	100%	0	0%	0	0%	11	11	–
Alle myndigheder	1.233	77%	282	18%	79	5%	1.594	274	21%

Afgørelsens art

Positiv: Ansøgeren får umiddelbar og tidsubegrænset adgang til at udøve erhvervet.

Midlertidig: Ansøgeren får adgang til at udøve erhvervet i en begrænset periode.

Betinget: Ansøgeren skal dokumentere sin erhvervs erfaring, gennemføre en prøvetid eller bestå en egnethedsprøve, før der kan gives adgang til erhvervsudøvelse.

Negativ: Ansøgeren nægtes adgang til at udøve erhvervet.

Opgørelsen bygger på de kompetente myndigheders oplysninger, som indsamles af CIRIUS. De fleste kompetente myndigheder har løbende underrettet CIRIUS om deres afgørelser ved at sende kopier af afgørelserne, mens tallene for Søfartsstyrelsen, Fødevarestyrelsen og Energistyrelsen bygger på en samlet statistisk indberetning.

I alt udstedte de kompetente myndigheder ifølge deres indberetninger 1.594 afgørelser om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer i perioden september 2005 til august 2006, hvilket er ca. 21 procent flere end i perioden før. Fra-regner man Søfartsstyrelsens afgørelser, er der tale om et fald på 4 procent.

Afgørelserne var i de fleste tilfælde positive: 77 procent (mod 71 procent i perioden før). Positive og midlertidige/betingede afgørelser udgjorde tilsammen 95 procent (94 pct. i perioden før).

Sundhedsstyrelsen udsteder relativt ofte midlertidige autorisationer. Disse er kun begrænsede i varighed og fører i de fleste tilfælde til en varig adgang til erhvervsudøvelse.

Udviklingen inden for de enkelte erhverv

Bortset fra Søfartsstyrelsens sager, som er særligt omtalt nedenfor, var langt den største del af ansøgningerne omfattet af to ordninger, der sigter mod automatisk anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer:

- EU's såkaldte sektordirektiver, som her i landet gælder erhvervene læge, tandlæge, sygeplejerske, jordemoder, farmaceut og dyrlæge.
- Nordiske overenskomster, der sikrer automatisk adgang til udøvelse af syv sundhedsfaglige erhverv samt erhvervene psykolog, folkeskolelærer og gymnasielærer.

Tabel 8 nedenfor viser, hvordan de indberettede afgørelser fordelte sig efter erhverv og afgørelsens art.

Søfarterhverv udgør det største område, men har kun i ringe omfang at gøre med erhvervsudøvelse i Danmark. Det andet store område er sundhedserhverv, og derefter følger lærerhverv.

I forhold til den foregående periode var de største ændringer:

- Maritime officerer: Antallet af afgørelser steg til 657 fra 427 i perioden før.
- Fiskere: Der blev registreret 74 afgørelser vedrørende fiskere, især fra Polen og Letland. Det skal ses på baggrund af, at fiskerierhvervet har søgt kvalificeret arbejdskraft i den østlige del af Europa, efter at en del danske fiskere har søgt over i handelsflåden.
- Sundhedsområdet: Der var markant færre sager om lægeautorisation (en nedgang på 130 eller 28 pct.), mens der var en stigning vedrørende sygeplejersker og visse andre sundhedsfaglige grupper. Nedgangen blandt lægerne kommer efter en periode, 2004-05, hvor der blev autoriseret ekstraordinært mange udenlandske læger, især fra Polen og Litauen, som følge af en særlig indsats fra danske amter for at rekruttere læger fra de nye EU-medlemslande.
- Lærere: Der var flere sager om lærergodkendelse (en stigning på 34 svarende til 31 pct.).

Tabel 8: Afgørelser september 2005 - august 2006 efter erhverv og afgørelsens art

Erhverv	Positive		Betingede/ midlertidige		Negative		I alt
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	
Maritime officerer	646	98%	11	2%	0	0%	657
Læge	227	73%	83	27%	2	1%	312
Sygeplejerske	107	70%	25	16%	20	13%	152
Folkeskole	27	29%	53	57%	13	14%	93
Fisker	19	26%	54	73%	1	1%	74
Gymnasium	17	41%	20	49%	4	10%	41
Gaffeltruckfører	25	64%	4	10%	10	26%	39
Radiograf	23	85%	2	7%	2	7%	27
Speciallæge	25	93%	2	7%	0	0%	27
Tandlæge	10	48%	6	29%	5	24%	21
Fysioterapeut	13	76%	1	6%	3	18%	17
Farmaceut	13	81%	0	0%	3	19%	16
Jordemoder	7	58%	2	17%	3	25%	12
Bioanalytiker	6	55%	1	9%	4	36%	11
Hhx/htx	6	55%	5	45%	0	0%	11
Offshore Medic	11	100%	0	0%	0	0%	11
Dyrlæge	2	20%	7	70%	1	10%	10
Erhvervsdykker	10	100%	0	0%	0	0%	10
Kranfører	8	89%	0	0%	1	11%	9
Ergoterapeut	8	100%	0	0%	0	0%	8
Psykolog - beskyttet titel	5	71%	0	0%	2	29%	7
Elinstallatør	5	83%	0	0%	1	17%	6
Kiropraktor	3	75%	1	25%	0	0%	4
Advokat	1	33%	1	33%	1	33%	3
Optiker	3	100%	0	0%	0	0%	3
Farmakonom	1	50%	1	50%	0	0%	2
Jordbundsanalytiker	2	100%	0	0%	0	0%	2
Gaffelstablercertifikat	0	0%	0	0%	2	100%	2
Fodterapeut	0	0%	0	0%	1	100%	1
Klinisk diætist	1	100%	0	0%	0	0%	1
Landinspektør	1	100%	0	0%	0	0%	1
Registreret revisor	0	0%	1	100%	0	0%	1
Statsautoriseret revisor	0	0%	1	100%	0	0%	1
Kloakmester	1	100%	0	0%	0	0%	1
Hesteinseminør	0	0%	1	100%	0	0%	1
Alle erhverv	1.233	77%	282	18%	79	5%	1.594

Ansøgernes oprindelse

Danske statsborgere modtog i indberetningsperioden 2005-06 4 procent af afgørelserne, andre EU/EØS-statsborgere 47 procent og tredjelandes statsborgere 49 procent (heraf 27 pct. fra Asien og 11 pct. fra Europa uden for EU/EØS).

Fordelingen efter statsborgerskab varierer fra erhverv til erhverv, som det fremgår af tabel 9 nedenfor. Til forskel fra de øvrige grupper kommer de maritime officerer overvejende fra tredjelande.

Tabel 9: Afgørelser september 2005 - august 2006 efter ansøgernes statsborgerskab (udvalgte erhverv)

Erhverv	Danmark	Andre EU/EØS-lande	Tredjelande
Maritime officerer	0%	32%	68%
Læger	4%	51%	46%
Lærere	9%	44%	47%

Sagsbehandlingstid

Der gælder EU-regler for sagsbehandlingstiden, når EU/EFTA-statsborgere ansøger om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer: I sager efter de generelle direktiver skal den kompetente myndighed træffe afgørelsen højst 4 måneder fra det tidspunkt, hvor ansøgeren har forelagt alle de krævede dokumenter, og i sager efter de såkaldte sektordirektiver er fristen 3 måneder. De kompetente myndigheder har ifølge deres egne oplysninger overholdt de nævnte frister.

Sundhedsstyrelsen oplyser, at størstedelen af dens ansøgninger fra Norden og EU fortsat afsluttes inden for 1 måned, og de øvrige ansøgninger færdigbehandles inden for ca. 3 måneder. På sektordirektivernes område, herunder erhvervene læge og sygeplejerske, fremgår det direkte af bilag til direktiverne, hvilke udenlandske eksamensbeviser der anerkendes. Det betyder, at der ikke skal foretages en individuel vurdering af de udenlandske kvalifikationer, og derfor udstedes autorisationsbeviserne generelt langt hurtigere end den nævnte tremåneders tidsfrist.

Særlige forhold vedrørende Søfartsstyrelsens område

For Søfartsstyrelsens erhverv gælder der nogle særlige forhold, først og fremmest at anerkendelsen kun i få tilfælde vedrører adgang til beskæftigelse i Danmark. Langt de fleste af styrelsens sager vedrører adgang til erhvervsudøvelse for maritime officerer, menige og skibskokke, der ikke er bosatte i Danmark, og hvis eneste tilknytning er, at de skal beskæftiges på et skib under dansk flag i international fart.

I tabel 7 og 8 ovenfor er der kun medtaget tal for maritime officerer og fiskere, idet der normalt ikke udstedes dansk anerkendelsesbevis for fiskeskippere, menige søfarende og skibskokke. Kun i de få tilfælde, hvor menige og skibskokke er bosatte i Danmark, foretager Søfartsstyrelsen en direkte vurdering af deres faglige kvalifikationer på baggrund af eksamensbeviser, erhvervserfaring (sejltid) m.v.

Maritime officerer

Det er normalt rederierne, der ansøger om dansk anerkendelsesbevis på vegne af de maritime officerer, som de ønsker at beskæftige, og de enkelte rederier har allerede kontrolleret eller fået kontrolleret officerernes papirer. Derfor giver Søfartsstyrelsen stort set aldrig afslag på et anerkendelsesbevis.

Det er kun officerer fra EØS- og EU-lande, der kan få udstedt et anerkendelsesbevis uden at skulle dokumentere, at et dansk rederi ønsker at ansætte dem. Der udstedes meget få beviser på denne baggrund.

Menige søfarende og skibskokke

Der var ansat 2.661 udenlandske menige søfarende og 176 skibskokke om bord på danske handelsskibe i perioden, heri medregnet personer, der havde været ansat tidligere. Disse tal indgår ikke i tabel 7 og 8, da Søfartsstyrelsen ikke har truffet afgørelser om anerkendelse i forbindelse med ansættelserne. Det skyldes, at menige søfarende og skibskokke i skibe i Dansk Internationalt Skibsregister ikke behøver anerkendelse af deres uddannelse, når de har gennemført et godkendt kursus efter den internationale konvention om uddannelse af søfarende, om sønæring og om vagthold (STCW "basic training"). Kontrollen af, om den enkelte har dokumentation for kurset, foretages af det ansættende rederi eller af et bemandingsfirma på rederiets vegne.

Pligtmæssig vurdering

Den kompetente myndighed har pligt til at indhente en vurdering af uddannelses kvalifikationer fra CIRIUS, når myndigheden ikke på det foreliggende grundlag kan anerkende ansøgerens udenlandske uddannelses kvalifikationer fuldt ud. Ordningen skal understøtte de kompetente myndigheders sagsbehandling og sikre, at vurderingen af udenlandske uddannelses kvalifikationer lever op til gældende standarder.

En myndighed kan ansøge om generel fritagelse for den såkaldte pligtmæssige vurdering på grundlag af en redegørelse for myndighedens procedurer, kriterier og praksis i forhold til vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelses kvalifikationer. Sundhedsstyrelsen, Søfartsstyrelsen og Lægemiddelstyrelsen havde i perioden en sådan fritagelse.

CIRIUS afgav i perioden september 2005 til august 2006 6 pligtmæssige vurderinger, alle på grundlag af en udtalelse fra en relevant uddannelsesinstitution. De afsluttede vurderinger vedrørte adgang til erhvervene som vagt (2), energikonsulent (2), psykolog (1) og dyrlæge (1). I den foregående årsperiode blev der afsluttet i alt 25 pligtmæssige vurderinger, heraf 20 vedrørende dyrlægeerhvervet.

Relativt få sager involverer altså en pligtmæssig vurdering. Det skyldes for det første, at 94 procent af sagerne i perioden er behandlet af CIRIUS og de myndigheder, der er blevet fritaget. For det andet er de øvrige kompetente myndigheds afgørelser i de fleste tilfælde positive, og som nævnt skal den kompetente myndighed ikke indhente en vurdering fra CIRIUS, når den på det foreliggende grundlag kan anerkende ansøgerens udenlandske uddannelseskvalifikationer fuldt ud. Samtidig har de ikke fritagne myndigheder dog givet 15 midlertidige eller betingede godkendelser og 18 afslag, hvilket tyder på, at ordningen ikke har været anvendt fuldt ud i perioden. CIRIUS vil derfor drøfte spørgsmålet med de relevante myndigheder og præcisere reglerne om pligtmæssig vurdering.

Udvikling af procedurer og standarder

De kompetente myndigheder har ifølge deres indberetninger ikke foretaget nogen væsentlige ændringer af deres procedurer.

Information og vejledning

CIRIUS oplyser på sin hjemmeside om de enkelte lovregulerede erhverv, deres kompetente myndigheder og procedurerne for anerkendelse:

www.ciriusonline.dk/autorisation.

Sundhedsstyrelsen indførte i 2006 udvidet information og vejledning for ansøgere med udenlandske uddannelser på styrelsens hjemmeside, www.sst.dk. Her kan ansøgeren finde vejledning om det relevante sundhedserhverv, herunder oplysninger om betingelserne for at blive autoriseret, forventet sagsbehandlingstid, gebyr m.v. Desuden kan ansøgeren i mange tilfælde udfylde det relevante ansøgningsskema på hjemmesiden.

Ændring af lovgivningen om adgang til lovregulerede erhverv

Folketinget vedtog den 8. februar 2007 en lov om forenkling af adgang til udøvelse af lovregulerede erhverv i Danmark⁹. Hermed ændres loven om adgang til udøvelse af visse erhverv i Danmark og autorisationsreglerne i lovgivningen vedrørende statsautoriserede revisorer, ejendomsmæglere, translatører og dispachører. Desuden ophæves loven om registrerede arkitekter.

⁹ Lov nr. 123 af 13. februar 2007 om ændring af lov om adgang til udøvelse af visse erhverv i Danmark, lov om statsautoriserede og registrerede revisorer, lov om omsætning af fast ejendom, lov om translatører og tolke, lov om dispachører samt ophævelse af lov om registrerede arkitekter (Forenkling af adgang til udøvelse af lovregulerede erhverv i Danmark). Lovforslaget var fremsat den 4. oktober 2006.

Loven, der træder i kraft den 1. oktober 2007, skal primært sikre implementering af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer. Direktivet erstatter 15 gældende direktiver på området for anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer og indeholder i en forenklet form de samme grundlæggende betingelser og garantier som de hidtidige direktiver.

Det nye direktiv medfører bl.a. følgende ændringer:

- Kravene lempes i forbindelse med udveksling af tjenesteydelser, dvs. når der på lovregulerede erhvervsområder udføres tjenesteydelser midlertidigt og lejlighedsvist, på tværs af grænserne.
- Det administrative samarbejde mellem medlemsstaternes kompetente myndigheder formaliseres og udvides.

Desuden indebærer loven en ændret procedure for myndighedernes indberetning af oplysninger om deres sager vedrørende anerkendelse af udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer. Indberetningerne danner bl.a. grundlag for den årlige beretning til Folketinget og for den rapport, der hvert andet år aflægges til Europakommissionen. De kompetente myndigheder skal i dag indberette oplysninger om hver enkelt sag, og det sker oftest ved løbende indsendelse af oplysninger til CIRIUS. Efter lovændringen skal de i stedet foretage en årlig statistisk indberetning. Ændringen gælder også de myndigheder, der er fritaget fra pligt-mæssig vurdering.

Europæisk overblik over de lovregulerede erhverv

Europakommissionen driver en fælleseuropæisk database, som indeholder statistiske indberetninger om den gensidige anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer i EU samt oplysninger om medlemsstaternes lovregulerede erhverv, nationale lovgivninger, koordinerende og kompetente myndigheder.

Databasen er i 2006 udvidet med oplysninger om de lovregulerede erhverv i de ti nye medlemsstater fra 2004, og oplysningerne for Bulgarien og Rumænien forventes tilføjet i løbet af 2007. Efter oktober 2007, når det nye direktiv 2005/36/EF træder i kraft, vil databasen desuden blive udvidet, så den også omfatter de sektoralt regulerede erhvervsområder.